

כ"ו טבת, תשע"ג

8 ינואר, 2013

מדיניות ייצוא פסולת מסוכנת (טווח ביניים)

האגף לחומרים מסוכנים מבצע עבודת מטה מקיפה לגיבוש מדיניות עדכנית לעניין פסולת מסוכנת. במסגרת זו תיכלל גם התייחסות לנושא היצוא והיבוא של פסולת מסוכנת בהיבטים שונים לרבות היבט העלויות וריכוז הטיפול בפסולת מסוכנת בידי גורמים אחדים המחייב פיקוח.

עד לפרסום המדיניות הכוללת, תפורסם להלן מדיניות המשרד לעניין ייצוא פסולת מסוכנת לתקופת הביניים, אשר בעיקרה תעגן את פעילות האגף בנושא זה בשנים האחרונות.

רקע:

ייצוא פסולת מסוכנת בישראל כפוף להוראות תקנות החומרים המסוכנים (יבוא ויצוא פסולת חומרים מסוכנים), התשנ"ד – 1994 (להלן – התקנות).

התקנות אשר הותקנו לצורך הטמעת דרישות אמנת באזל בישראל, מחייבות קבלת היתר מאת הממונה לצורך ייצוא או ייבוא של פסולת חומרים מסוכנים. מתן היתר כאמור כפוף להוראות אמנת באזל ולמדיניות המשרד המיישמת את הוראות אלה ומטרתו להביא לפיקוח אפקטיבי על תנועה בין גבולית של פסולת מסוכנת, על מנת למנוע את הגעתה למדינות מתפתחות וכן לצמצם את התנועה שלה בין מדינות מפותחות לצורך הפחתת סיכונים לאדם ולסביבה.

מדיניות ייצוא הפסולת המסוכנת בישראל נסמכת גם על החלטות ארגון ה – OECD בו חברה מדינת ישראל וכן והדירקטיבה האירופאית לעניין פסולת, אשר מתווה עקרונות לביצוע רגולציה על פסולת מסוכנת.

אמנת באזל קובעת עקרונות ושיקולים שעל כל מדינה החתומה עליה לשקול בעת מתן אישורים לייצוא פסולת מסוכנת.

ככלל, קובעת האמנה כי יש לצמצם ככל הניתן את השינוע הבין גבולי של פסולת מסוכנת ולמנוע כליל את העברתה ממדינות מפותחות למדינות מתפתחות. האמנה מתירה חריגים לעניין הצורך בצמצום השינוע הבין גבולי בין המדינות המפותחות וזאת כאשר אין במדינת הייצוא טיפול לאותה הפסולת או במקרים בהם הפסולת דרושה כחומר גלם לשימוש או מחזור במדינה אחרת. במקרים חריגים אלה מאפשרת האמנה למדינה לאשר את הייצוא, בכפוף לשיקול דעתה של אותה המדינה, המחויבת בשקילת מכלול השיקולים הרלבנטיים ואינה חייבת לאשר את הייצוא.

הצגת המדיניות להגנת הסביבה קבע במסגרת מדיניותו, הנהוגה מזה שנים, את כלל השיקולים שיש לאזן בעת מתן היתר, ואת המקרים בהם לא יינתן היתר לייצוא פסולת מסוכנת בשל שיקולים אלה. במכלול השיקולים, שוקל המשרד להגנת הסביבה שיקולים סביבתיים שונים לרבות מניעת וצמצום סכנה לסביבה ולבריאות הציבור בעת שינוע פסולת חומרים מסוכנים. בנוסף שוקל המשרד את ההיבטים הכלכליים הנוגעים להסדרת שוק הפסולת המסוכנת בישראל, ובין היתר, שיקולי תחרות ועלויות. בהקשר זה יצוין, כי העובדה שישנם מתקנים בחו"ל אשר יכולים לטפל בפסולת מסוכנת במחירים זולים יותר מאלה הקיימים בארץ אין משמעותה כי יש לייצא כל פסולת מסוכנת לטיפול בחו"ל ויש לאזן זאת, כאמור, עם יתר השיקולים הקבועים באמנה – בראש ובראשונה עם עקרון העל של האמנה המנחה לטפל בפסולת קרוב ככל הניתן למקום היווצרן.

במסגרת מסמך זה, מבקש המשרד לעגן ולהעלות על הכתב את כלל השיקולים כאמור ואת מדיניותו לעניין יצוא פסולת.

המדיניות

המדיניות שתפורט להלן תתווה את שיקול דעת הממונה בעת מתן היתר ייצוא לפי התקנות.

הגדרות:

"השבה" – כל טיפול בפסולת מסוכנת למעט סילוק.

"טיפול" – השבה וסילוק של פסולת מסוכנת.

"סילוק" – סילוק הפסולת המסוכנת על ידי הטמנה, נטרול או שריפה ללא השבת אנרגיה, לרבות טיפול מקדים לכל אלה.

מדיניות ייצוא כללית לפסולת מסוכנת (לא כולל פסולת אורגנית הניתנת לטיפול במשרפה הפועלת באתר הפסולת הרעילה, לגביה תפורט מדיניות פרטנית בהמשך המסמך):

הממונה רשאי לתת היתר ייצוא לפסולת מסוכנת בהתאם לשיקולים שיפורטו להלן, וזאת רק למדינות מפותחות כדוגמת EU, OECD:

1. כאשר לא ניתן לטפל בפסולת המסוכנת בארץ, באחת מהנסיבות המפורטות-

1.1. אין מתקני טיפול בארץ.

1.2. אין יכולת טיפול במתקני טיפול בארץ בשל מגבלת כמות.

1.3. אין אפשרות לטיפול במתקני הטיפול הקיימים בארץ בשל תקלה.

2. כאשר בארץ קיים רק טיפול של סילוק פסולת מסוכנת, והייצוא מתבקש לצורך השבה.

אגף חוקי, פיקוח ופיקוח קיים מתקן יחיד להשבת פסולת מסוכנת בארץ יבחן המשרד את הצורך בפיקוח על מחיריו לפי חוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, השתניו – 1996.

מדיניות ייצוא לפסולת מסוכנת אורגנית אשר ניתנת לטיפול במתקן השריפה באתר הפסולת הרעילה:

מדינת ישראל החליטה לפני כעשרים שנים להקים משרפה בארץ וזאת במטרה לקיים בארץ יעד קצה לפסולת, הן בהתאם לעקרונות אמת באזל לפיהם על המדינות לשאוף לפתרון כולל לפסולת מסוכנת בשטחם, והן לצורך התמודדות המדינה עם מצבים בהם הייצוא לחו"ל אינו מתאפשר מסיבות שונות, מצבים בהם נתקלה המדינה בעבר ועשויה להיתקל בהם גם בעתיד.

בהתאם לכך, עמדת המשרד היא שיש להחריג את הפסולת המועברת כיום לשריפה במתקן השריפה הקיים באתר הפסולת הרעילה (אקוסול) מהמדיניות הכללית, על מנת לאפשר את פעילות מתקן זה, מאחר שהכללתו במדיניות הכללית תביא באופן כמעט גורף לייצוא הפסולת המועברת אליו ולא תאפשר את פעילותו – תוצאה זו אינה רצויה בשל השיקולים שהוצגו לעיל ולפיכך נקבע החריג. עם זאת החרגת פסולת זו נעשתה תוך קביעת כללים שיבטיחו מחירים תחרותיים בשוק הפסולת המסוכנת האורגנית, כפי שיפורט להלן.

עוד יצוין, כי במסגרת העבודה הכוללת לעדכון מדיניות הפסולת המסוכנת של המשרד יבחן גם הצורך בקיומה של המשרפה במתכונתה הנוכחית.

הממונה רשאי לתת היתר ייצוא לפסולת המועברת לשריפה באקוסול בהתאם לשיקולים שיפורטו להלן, וזאת רק למדינות מפותחות כדוגמת EU, OECD:

1. כאשר לא ניתן לטפל בפסולת המסוכנת באקוסול, באחת מהנסיבות המפורטות-

1.1 מדובר בזרמי פסולת אשר הטיפול בהם אינו מתאפשר כיום באקוסול או שהוא מוגבל ביותר מבחינה טכנולוגית כמפורט בנספח 1.

1.2 מדובר בפסולת שלא ניתן לטפל בה באקוסול, בשל תקלה במתקני הטיפול, לתקופת זמן מוגבלת – במקרה זה יותר הייצוא מעת הכרזת המשרד על תחילת התקלה ועד להכרזתו על סופה. ההכרזה כאמור תפורסם באתר המשרד.

1.3 במקרה בו ישנה עלייה פתאומית בכמות הפסולת הנדרשת בטיפול באקוסול, והטיפול בה ואחסונה אינם מתאפשרים, בשל מגבלות האחסון בחברה לשירותי איכות הסביבה שבחצרה נמצאת המשרפה (להלן "תקופת עלייה פתאומית"), ובהתחשב בצורך לשמר עתודת אחסון בחברה המהווה את ברירת המחדל לטיפול בפסולת בהתאם לתקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומרים מסוכנים), התשנ"א - 1990 – במקרה זה יותר הייצוא מעת הכרזת המשרד על פתיחת תקופת העלייה הפתאומית ועד להכרזתו על סיומה. ההכרזה כאמור תפורסם באתר המשרד.

2 כאשר עלות הטיפול באקוסול עולה על 2,400 ₪ ("להלן – מחיר הסף"), והטיפול המבוקש בחו"ל הינו טיפול של השבה. (מחיר הסף יעודכן מעת לעת בהתאם לשיקולי הממונה ויפורסם באתר

3 אגף מסכים מסוכנת הייצוא היא החברה לשירותי איכות הסביבה והייצוא הוא עד 500 טון בשנה של פסולת אורגנית נוזלית. אישור כאמור יינתן לחברה לגבי הכמות הקטנה האמורה גם כאשר הפסולת ניתנת לטיפול בארץ, באופן קבוע, וזאת על מנת להבטיח קיומו של ערוץ פתוח לייצוא פסולת בעת תקלה, ונוכח חובתה של החברה לקלוט כל פסולת מסוכנת המיוצרת בארץ.

נספח 1

זרמי פסולת אשר הטיפול בהם אינו מתאפשר כיום באקוסול או שהוא מוגבל ביותר מבחינה טכנולוגית (נספח זה יתעדכן ככל שיחול שינוי באפשרות הטיפול בארץ ויפורסם באתר המשרד):

1. בוצות המכילות כספית
2. PCB
3. אורגני ציוד מזוהם
4. פרופנול עם 20% ברום
5. כהל מאסטרים, לו תכולת ברום גבוהה
6. אורגני מוכלרים (CTC) 50%
7. בוצות צבע
8. פסולת אריזה אורגנית
9. גליגן
10. פחם פעיל
11. כבדים מתחתיות זיקוק
12. כספית
13. סמרטוטים
14. מוצקים אורגנים- בנזואיק אסיד

